

Мурашко А. М., здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії
Науковий керівник – **Олійченко І. М.**, д.держ. упр., професор
Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

ДЕРЖАВНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ ЯК ЗАХИЩЕНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ ВІД РЕАЛЬНИХ І ПОТЕНЦІЙНИХ ЗАГРОЗ

З кінця "холодної війни" визначення міжнародної та національної безпеки надзвичайно змінилося. Термін "безпека" має багато дефініцій. Елементи людської безпеки виходять за рамки військового захисту та загрози людській гідності. Пол Д. Вільямс характеризує безпеку як політичний інструмент для привернення уваги до пріоритетних питань у змаганні за увагу уряду [1]. Корисним є визначення безпеки Самуелем Макіндою як «збереження норм, правил, інститутів та цінностей суспільства». Він також стверджує, що всі інститути, принципи та структури, пов'язані з суспільством, включаючи його людей, повинні бути захищені від "військових та невійськових загроз" [2]. Збереження передбачає свідомість, цілеспрямовані та певні кроки та дії. Це визначення вписується в обмеження національної безпеки. Глобальна безпека виникла внаслідок необхідності, яку викликають різні види діяльності держав, зокрема глобалізація. Це виклики з якими жоден апарат національної безпеки не має можливості самостійно впоратись, і вимагає співпраці держав. Глобальна взаємозв'язок і взаємозалежність між державами, які світ переживав і переживає після закінчення холодної війни, обумовлює необхідність більшого співробітництва та співпраці держав. Держави в наш час докладають свідомих зусиль для налагодження зв'язків з іншими державами та свідомо беруть участь у глобальних ініціативах з питань безпеки [3].

Велику роль у глобальній безпеці відіграє Трансатлантичний союз, який є міцним фундаментом, на якому будується колективна безпека та спільне процвітання. У промові на віртуальній Мюнхенській конференції з питань безпеки 2021 року президент Джо Байден високо оцінив трансатлантичний альянс, але також попередив, що він стикається з "точкою перегину". Зазначивши, що "демократичний прогрес зазнає нападу". Президент США підкреслив важливість відстоювання демократичних цінностей на тлі зростаючої конкуренції з Росією та Китаєм. Іншими словами, демократична стійкість у НАТО сприяє підвищенню безпеки [4].

В Україні поняття національної безпеки визначається як захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз. Державна безпека – це захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності і демократичного конституційного ладу та інших життєво важливих національних інтересів від реальних і потенційних загроз невоєнного характеру. Закон України "Про національну безпеку України" визначає та розмежовують повноваження державних органів у сферах національної безпеки і оборони, створює основу для інтеграції політики та процедур органів державної влади, інших державних органів, функції яких стосуються національної безпеки і оборони, сил безпеки і сил оборони, визначає систему командування, контролю та координації операцій сил безпеки і сил оборони, запроваджує всеосяжний підхід до планування у сферах національної безпеки і оборони, забезпечуючи у такий спосіб демократичний цивільний контроль над органами та формуваннями сектору безпеки і оборони [5].

Згідно з цим Законом основними принципами, що визначають порядок формування державної політики у сферах національної безпеки і оборони, є:

1) верховенство права, підзвітність, законність, прозорість та дотримання засад демократичного цивільного контролю за функціонуванням сектору безпеки і оборони та застосуванням сили;

2) дотримання норм міжнародного права, участь в інтересах України у міжнародних зусиллях з підтримання миру і безпеки, міждержавних системах та механізмах міжнародної колективної безпеки;

3) розвиток сектору безпеки і оборони як основного інструменту реалізації державної політики у сферах національної безпеки і оборони.

Фундаментальними національними інтересами України є: державний суверенітет і територіальна цілісність, демократичний конституційний лад, недопущення втручання у внутрішні справи України; сталий розвиток національної економіки, громадянського суспільства і держави для забезпечення зростання рівня та якості життя населення; інтеграція України в європейський простір, набуття членства в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору.

Загрози національній безпеці України та відповідні пріоритети державної політики у сферах національної безпеки і оборони визначаються у Стратегії національної безпеки України, Стратегії воєнної безпеки України, Стратегії кібербезпеки України, інших документах з питань національної безпеки і оборони, які схвалюються Радою національної безпеки і оборони України і затверджуються указами Президента України [5].

Список використаних джерел

1. Williams, Paul D. ed. (2008) *Security Studies: An Introduction*, Routledge, UK
2. Makinda, Samuel M. (1998) *Sovereignty and Global Security*, *Security Dialogue*, Sage Publications, Vol. 29(3) 29: 281-292.
3. Osisanya S. (2013) National Security versus Global Security: Cooperation, Collaboration and no Controversy, UN Chronicle, <https://www.un.org/en/chronicle/article/national-security-versus-global-security>.
4. Ellehuus, R & Morcos, P. (2021) Lifting Up Our Values at Home': How to Revitalize NATO's Political Cohesion, Center for strategic and international studies, <https://www.csis.org/analysis/lifting-our-values-home-how-revitalize-natos-political-cohesion>.
5. Закон України "Про національну безпеку України", Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 31, ст.241.

Нетребко А. С., здобувачка вищої освіти 4 курсу, група Мен-171

Науковий керівник – **Повна С. В.**, к.е.н., доцент

Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

СТАН І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ ТОРГІВЛІ ОГОРОДНІМ ІНВЕНТАРЕМ

Торгівлю можна назвати одним з найдавнішим та найефективнішим видом підприємницької діяльності. Оптова торгівля є посередником між виробниками та роздрібною торгівлею, тобто вона створює такі умови, щоб суб'єктам товарного ринку можна було зручно та раціонально задовольнити попит споживачів. Оптова торгівля є сферою, яка започатковує товарний обіг, а роздрібна, навпаки, є завершальним етапом, коли товар продається кінцевому споживачу, для задоволення його потреб.